

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
w Toruniu**

**PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA
W NADLEŚNICTWIE TORUŃ
NA LATA 2013 – 2022**

Akceptuję:

NADLEŚNICZY
Dariusz Mularzuk

**Nadleśniczy
Nadleśnictwa Toruń**

Zatwierdzam

DYREKTOR
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

inż. Janusz Kaczmarek

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu**

Nadleśnictwo Toruń, 2012

Spis treści:

- I. Wprowadzenie. Podstawy prawne programu edukacji.
- II. Podsumowanie działalności edukacyjnej w latach 2004 – 2012.
- III. Protokół z posiedzenia komisji edukacji leśnej Nadleśnictwa Toruń.
- IV. Charakterystyka naturalnych walorów edukacyjnych nadleśnictwa.
- V. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa.
- VI. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa.
- VII. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa.
- VIII. Odbiorcy oferty edukacyjnej nadleśnictwa.
- IX. Formy edukacji ekologicznej.
- X. Rozwój bazy edukacyjnej w latach 2013 – 2022.
- XI. Przewidywane źródła finansowania.
- XII. Wydawnictwa edukacyjne o nadleśnictwie.

I. Wprowadzenie. Podstawy prawne programu edukacji.

Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Toruń został utworzony na podstawie Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku.

Edukacja leśna społeczeństwa jest zadaniem Lasów Państwowych wynikającym z założeń „Polityki Leśnej Państwa” (1997r.) i przyjętych „Kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych” (2003r.).

Organizację działalności edukacyjnej nadleśnictwa reguluje Zarządzenie nr 7/10 Nadleśniczego Nadleśnictwa Toruń z 16 marca 2010 roku w sprawie organizacji i zasad prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Toruń (zn. spr. NN – 1 021 – 1/10).

Stała i powszechna edukacja leśna ma na celu:

- 1) upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,
- 2) podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu,
- 3) budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników.

Cele edukacji leśnej realizowane zostaną w oparciu o następujące treści:

- 1) budowa i funkcjonowanie ekosystemów leśnych,
- 2) produkcyjne i pozaprodukcyjne znaczenie lasów,
- 3) zagrożenia i ochrona lasów,
- 4) ochrona przyrody,
- 5) rola leśnika w gospodarowaniu zasobami przyrody.

W odniesieniu do ww. dokumentów, celów prowadzenia edukacji leśnej i przekazywanych treści „Program edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2013 – 2022” jest aktem wykonawczym wprowadzającym do praktyki zawodowej pracowników Służby Leśnej Nadleśnictwa Toruń planowe działania edukacyjne.

IV. Charakterystyka naturalnych walorów edukacyjnych Nadleśnictwa Toruń.

Nadleśnictwo obejmuje swoim zasięgiem duże kompleksy lasów położonych na północ od Torunia, wzdłuż Wisły, aż do granic Bydgoszczy. Lasy są dość mocno zróżnicowane pod względem żyźności występujących siedlisk jak i bogactwa gatunkowego drzewostanów.

Dominującymi siedliskowymi typami lasu są Bśw, BMśw i LMśw. Resztę stanowią wszystkie pozostałe siedliska występujące na obszarach niżowych, począwszy od boru suchego po olsy jesionowe i lasy łęgowe. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zajmująca 85% powierzchni leśnej, następnie dąb, brzoza, olcha, topola i buk.

Różnorodność walorów przyrodniczych nadleśnictwa pozwala na atrakcyjne zaprezentowanie prowadzenia przez leśników zrównoważonej gospodarki leśnej i pokazania wszystkich funkcji lasu.

Na terenie nadleśnictwa istnieje również szereg obiektów i obszarów podlegających ochronie prawnej, a wśród nich rezerwaty przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Położenie nadleśnictwa w zasięgu dużych aglomeracji miejskich powoduje, że lasy są narażone na nieustanne zaśmiecanie i pożary, co jest zasadniczym argumentem do prowadzenia, w sposób ciągły, konsekwentny i merytoryczny, edukacji leśnej.

V. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa.

1. Punkt edukacji przyrodniczo – leśnej w Leśnictwie Olek – obiekt wyposażony w tablice oraz gry i zabawy o tematyce przyrodniczo - leśnej.
2. Szkołka Janowo – obiekt wyposażony w wiatę i tablice o tematyce przyrodniczo – leśnej.
3. Leśna ścieżka edukacyjna „Lasy Wałdowskie” – wyposażona w tablice o tematyce związanej z elementami charakterystycznymi dla tego obiektu.
4. Punkt edukacji przyrodniczo – leśnej w Leśnictwie Łysomice.
5. Polana przy leśniczówce Leśnictwa Wrzosy.
6. Inne tereny leśne, np. rezerwat „Las Piwnicki”, teren wokół Stawów Przysieckich.

VI. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa.

1. Ścieżka edukacyjna na trasie Bielany – Barbarka – Przysiek – Bydgoskie Przedmieście posiadająca 11 przystanków, z czego 4 przystanki dotyczą terenów leśnych.

2. Obiekty Szkoły Leśnej na Barbarce.

VII. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa.

1. Lokalne szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie.
2. Toruńskie Stowarzyszenie Ekologiczne „Tilia” i Szkoła Leśna na Barbarce.
3. Lokalne samorządy.
4. Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego z siedzibą w Świeciu.
5. Miejski Ośrodek Edukacji Ekologicznej przy MPO w Toruniu.
6. Polski Związek Łowiecki.
7. Media: prasa, radio, telewizja.

VIII. Odbiorcy oferty edukacyjnej nadleśnictwa.

1. Dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich.
2. Dzieci i młodzież wypoczywająca na terenie nadleśnictwa w czasie wakacji.
3. Studenci UMK w Toruniu.
4. Dzieci przedszkolne.
5. Dorośli i turyści indywidualni.

IX. Formy edukacji ekologicznej.

1. Pogadanki w szkołach i przedszkolach.
2. Wycieczki do lasu.
3. Spotkania z dziećmi i młodzieżą w obiektach przyrodniczo – edukacyjnych nadleśnictwa.
4. Udział pracowników nadleśnictwa w imprezach i akcjach o zasięgu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i innych, których można wymienić, np.:
 - Międzynarodowy konkurs „Młodzież w lasach Europy” YPEF
 - „Sprzątanie Świata”
 - „Dzień Ziemi”
 - „Dzień Drzewa”
 - „Dzień Otwarty w Lasach Państwowych”
 - Konkurs „Czysty las”
 - „Śniadanie na trawie”
5. Kontynuacja działań prowadzonych wspólnie z różnymi placówkami w zakresie:
 - dokarmiania ptaków – dostarczanie do szkół karmy dla ptaków,
 - ochrony lasów przed pożarami – dostarczanie do szkół materiałów edukacyjnych z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
 - udostępniania terenów leśnych organizatorom corocznych biegów na orientację oraz maratonu rowerowego,

- wspomaganie edukacji leśnej dzieci i młodzieży istniejącymi wydawnictwami CILP o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

X. Rozwój bazy edukacyjnej w latach 2013 – 2022.

1. Kontynuacja wyposażania Punktu edukacji przyrodniczo – leśnej w Leśnictwie Olek.
2. Wyposażenie wiaty w Szkółce Zespółonej Janowo w pomoce edukacyjne.
3. Naprawa wiaty w Leśnictwie Łysomice.
4. Utrzymanie leśnej ścieżki edukacyjnej „Lasy Wałdowskie”.
5. Wydanie folderów.

XI. Przewidywane źródła finansowania.

1. Środki własne, w zależności od możliwości finansowych nadleśnictwa.
2. Środki WFOŚiGW w Toruniu, ewentualnie innych funduszy.
3. Środki Budżetu Państwa oraz Funduszu Leśnego, w zależności od możliwości ich pozyskiwania.

XII. Wydawnictwa edukacyjne o nadleśnictwie.

Wydawnictwa własne

1. Rezerwy przyrody – Ryszard Wiesiołek, 2007.

Wydawnictwa innych wydawców

- 1) Rezerwy przyrody Województwa Toruńskiego wydane przez Urząd Wojewódzki w Toruniu, Wydział Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Opracowanie zbiorowe. Toruń 1996.
- 2) Przyrodnicza Ścieżka Dydaktyczna okolic Torunia wydana przez Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Przysieku. Przysiek 1998 .
- 3) Przyroda Lasów Kujawsko – Pomorskich, praca zbiorowa, 2007.
- 4) Z dziejów Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu 1925 – 2010, praca zbiorowa, 2010.
- 5) Dęby Jana Pawła II, praca zbiorowa, 2011.

Program opracował:
Barbara Wilmanowicz

